

Just kind of refresh your mind.

Високий рівень експресивності досягається, коли лексичні засоби використані в іронічному сенсі:

It will be dark before you find the answer.

Лексична експресивність мовної поведінки викладача є лише одним компонентом цілісного поняття експресивності. Вочевидь, що у реальній ситуації педагогічного спілкування лексична експресивність доповнюється фонетичною і може супроводжуватися експресивністю, вираженої за допомогою граматичних засобів.

Література:

1. Рождественский Ю. В. Теория риторики. М., 2009. 237 с.
2. Санжеева Л. Т. Прагматический аспект использования английских дискурсивных маркеров в разговорной речи. *Вестник Бурятского университета*. Улан-Удэ. 2017. Вып. 6. С. 53–60.
3. Успенский Б. А. Дейксис и вторичный семиозис в тексте. *Вопросы языкознания*. 2011. № 2. С. 3–30.
4. Carter, R., McCarthy, M. Cambridge Grammar of English: a Comprehensive Guide: Spoken and Written English Grammar and Usage. Cambridge University Press, 2006. 937 p.

Новікова Є. Б., Понікаровська С. В.

Як навчати студентів покоління Z

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків

Відповідно до багатьох досліджень зарубіжних [1–4] та українських [5–7] науковців, майже 80% студентів використовують Інтернет близько 8 годин на день, тобто сучасні студенти вважають Інтернет не сукупністю технологій, а

середовищем проживання. Інтернет більше не є окремою віртуальною реальністю, це частина їхнього життя. Людей, народжених після 2000 року, називають поколінням Z, або інтернет-поколінням, або цифровими аборигенами [1] через їхню здатність добре володіти цифровими технологіями. Вони мають набір соціальних характеристик, які істотно відрізняють їх від інших людей, результатом чого є, насамперед, непорозуміння між студентами, а також між студентами та батьками, адміністраторами та вчителями, які беруть участь у їхньому вихованні та навчанні. Щоб уникнути цього розриву поколінь та побудувати адекватну та продуктивну співпрацю, необхідно виокремити особливості цього покоління та ефективні психолого-педагогічні шляхи співпраці з ним.

Педагоги та психологи обговорюють, як навчати студентів покоління Z. Старий принцип прямої передачі з вуст в уста, передачі від викладача до студента, застарів. Психологи наполягають на тому, що навчання «цифрового покоління» має нейтралізувати негативні риси його представників, допомогти їм подолати труднощі навчання та розвитку, спричинені дивергенцією в цифровому середовищі. А це вимагає вибору нового, адекватного викликам сучасності стилю викладання поколінню Z.

Теорія поколінь Штрауса-Хоува [2] базується на твердженнях, що історія соціальних процесів циклічна й повторюється кожні 80 років. За цей час суспільство проходить чотири етапи, кожен з яких триває близько 20 років: підйом (у суспільстві домінує прагнення до групування та об'єднання), пробудження (переважає прагнення до автономії та індивідуальності), спад (занепад інститутів і процвітання індивідуалізму) і криза (руйнування старих соціальних інститутів і поява нових).

Під час циклу з'являються чотири покоління (кожні 20 років народжується нове покоління [2]). Люди одного покоління належать до однієї історичної епохи, мають схожі погляди та цінності, сформовані під впливом певних політичних, економічних та культурних подій, а також особливостей

виховання; водночас сформовані до 11–12 років цінності визначають характерну модель поведінки людей (мотиви, цілі, напрями розвитку; методи спілкування, управління людьми, вирішення конфліктів). Якщо покоління змінюються циклічно, то й цінності поколінь змінюються циклічно [3]. Незважаючи на те, що багато вчених критикують цю теорію за її стереотипність, дослідження в різних країнах показують, що вона працює.

Нинішнє покоління студентів, народжених після 2000 року, є першим повністю цифровим поколінням. Їх називають «поколінням Z» або «і-поколінням» «цифровими людьми», оскільки вони пов'язані Інтернетом, YouTube, мобільними телефонами, миттєвими повідомленнями. Їхні цінності ще на стадії формування, але психологи відзначають тяжіння до індивідуалізму, впевненості в собі та прагнення до успіху.

Незважаючи на численні праці у царині теорії поколінь, ще й досі невизначеними залишаються дати появи та становлення цифрового покоління. Культурологи та демографи частіше кажуть, що покоління Z народилося в 1991 році (час створення Всесвітньої мережі); деякі інші вчені вважають, що лише 2001 рік потрібно вважати відправною точкою для цього покоління через доступність Інтернету в повсякденній роботі. Тому японське покоління Z народилося з 1985–1992 рр., оскільки рівень діджиталізації в Японії був вищим, ніж в інших країнах постіндустріального типу розвитку; Українське покоління Z народилося щонайменше у 2004 році. Таким чином, в Україні до покоління Z належать діти та підлітки до 18 років.

Інформаційне середовище, в якому живе покоління Z, має значний вплив на розвиток їхньої особистості, визначаючи характерні риси. На думку психологів, зокрема, американського вченого С. Поснік-Гудвіна [4], представники цього покоління, які зростали у віртуальному середовищі Інтернету, виявляють нетерплячість і фрагментарне мислення; орієнтовані на короткострокові цілі; розуміють техніку краще, ніж людські почуття; віддають перевагу віртуальному спілкуванню, залежні від Інтернету та інтернет-ігор;

орієнтовані на практику й легко піддаються впливу. Психологи також відзначають, що покоління Z є гіперактивним і схильне експериментувати над створенням ідентичності.

Цілком очевидно, що у навчанні Z-студентів засоби традиційного навчання не завжди ефективні. Такі лернери по-різному сприймають інформацію не лише через особисті переваги у виборі формату, а й через фізіологічні особливості. Сучасні студенти менш старанні, ніж їхні батьки. Отже, їх уже не цікавлять підручники та тривалі лекції. Крім того, вони не зможуть продуктивно сприймати інформацію більше 8–10 хвилин. Ці студенти надзвичайно активні та водночас поглинені інформаційними технологіями. Їм нудно слухати вступні частини та виклад теорії, вони прагнуть отримати справжні знання, які можна використати на практиці.

Студенти покоління Z проводять багато часу за смартфонами та комп'ютерами. І викладачі не можуть не враховувати цей факт під час викладу матеріалу. Щоб привернути увагу студентів, знадобиться багато зусиль і креативності. Традиційні навчальні програми необхідно урізноманітнити нестандартними методами подання інформації. До речі, такі форми оцінювання студентів, як іспит чи наукова робота, також не зовсім ефективні для такого цифрового покоління. Їх можна розбавити командно-проектними або творчими завданнями. Для зумерів поглиблене вивчення та запам'ятовування інформації не є пріоритетом, оскільки вони звикли все шукати в Інтернеті. Лернери покоління Z не знають життя без гаджетів, вони сприймають матеріал як кліп, тобто за прикладом зміни картинок в Інтернеті. Відповідно, необхідно буде адаптувати освітню систему до можливостей і звичок власне цих студентів.

Враховуючи все вищесказане, ми обрали найбільш ефективні методи навчання. Викладачі завжди повинні використовувати цифрові технології, сучасні онлайн-платформи навчання, різноманітні цікаві програми для демонстрації та пояснення математичних законів, фізичних, хімічних і природних явищ як онлайн, так і офлайн. Доцільно навчити студентів

працювати з навчальними додатками та шукати необхідну інформацію в Інтернеті, швидко перемикаючись з одного виду діяльності на інший.

Типове заняття має містити 7–10 різних форм роботи, при цьому кожне завдання повинно тривати не більше 4 хвилин. Крім того письмові завдання необхідно чергувати з активно-руховими та ігровими. Традиційні заняття з поясненням теорії протягом 15–20 хв. не може бути ефективним. Нову інформацію необхідно подавати яскраво та незвично з інтерактивним поясненням матеріалу. Наприклад, вивчення нового письменника можна розпочати з виконання уривків з його роману, нову формулу чи теорему можна представити за допомогою візуального досвіду чи онлайн-симуляції, граматичне правило – за допомогою комп'ютерної гри тощо. Індивідуальний підхід до кожного студента має високий пріоритет під час навчання зумерів. Необхідно враховувати рівень знань і здібностей студентів (вони можуть бути гіперактивними чи повільними, знайомими з новою темою чи ні тощо). Тому викладач має необхідність в розробці індивідуальних завдань для різних студентів, щоб утримувати їхню увагу.

Сьогодні одним із ключових методів навчання студентів покоління Z є гейміфікація. Ви можете реалізувати ігри в аудиторіях, зокрема вікторини, квести, лабіринти, дослідження, брейн-ринги, командні змагання, дебати та багато інших. Поринаючи в ігрову реальність, студенти намагаються застосувати знання на практиці та закріпити корисні навички, віддаючи перевагу практичній роботі. Близько 90% заняття має бути присвячено виконанню практичних завдань. Метод перевернутого навчання також дуже продуктивний для студентів-зумерів. Лернери покоління Z є візуалами, тому візуальна інформація (картинки, відео, діаграми, фотографії, діаграми) повинна домінувати. Отже, джерелами інформації для заняття можуть бути відеофрагменти з фільмів і трансляцій, YouTube, статистичні дані, таблиці, аудіозаписи, багато роздаткового матеріалу з барвистими ілюстраціями.

Найефективнішим способом залучення студентів до уроків є інтеграція нових технологій або соціальних мереж для обміну корисною інформацією, керування різними видами діяльності та завданнями, такими як Dropbox, Onedrive або Google Drive, Facebook, Instagram [1]. Це підвищує мотивацію та взаємодію студентів до вивчення чогось нового.

Підводячи підсумок, ще раз зазначимо, що студенти покоління Z прагнуть персоналізувати та розставити пріоритети своїх інтересів у всіх сферах. Вони критично ставляться до всього, що їм пропонують. Студенти вимагають не лише змісту, а також його презентації. Щоб зацікавити це покоління, необхідно розмовляти з ними їхньою мовою, враховуючи їхні інтереси, та вміти пристосовуватися до, мабуть, не самих звичайних і звичних форматів.

Отже, наше сьогоднішнє і майбутнє залежать від того, чому і як ми навчаємо студентів покоління Z. Тому викладачі, як представники трьох попередніх поколінь, щоб уникнути конфліктів та оптимізувати навчальний процес, повинні враховувати такі питання: • не лише знати та розуміти особливості студентів покоління Z, а й правильно реагувати на них відповідно до їхніх психологічних особливостей; • створити комфортні умови у ЗВО, які задовольняють усі потреби таких студентів: надають можливість заряджатися гаджетами, користуватися WI-FI, інтерактивними дошками, комфортними лаунж-зонами, нестандартним дизайном інтер'єру тощо; • трансформувати навчальний процес за рекомендаціями зарубіжних і вітчизняних вчених, педагогів-практиків; • постійно підвищувати свою інформаційну грамотність та використовувати сучасні гаджети в навчальному процесі тощо.

Література:

1. Demir B., Sönmez G. Generation Z students' expectations from English language instruction. *Journal of Language and Linguistic Studies*. 2021. No. 17 (Special Issue 1). P. 683–701.

2. Strauss W., Howe N. Generations : the history of America's future, 1584 to 2069. New York: William Morrow and Company Inc, 1991. 538 p.
3. Мифы о «поколении Z». *Современная аналитика образования*. 2019. № 1 (22). 64 с.
4. Posnick-Goodwin S. Meet generation Z. *California Teachers Association*. 2010. No. 3/5. URL : <https://www.cta.org/Professional-Development/Publications/2010/02/Educator-Feb-10/Meet-Generation-Z.aspx>
5. Зеленов Є. А. Цифрове покоління: ризики, переваги, засоби взаємодії. *Духовність особистості : методологія, теорія і практика*. 2018. Вип. 5. С. 46–57. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2018_5_6.
6. Коростіль Л. А. Покоління Z : пошук способів педагогічної взаємодії. *Народна освіта*. 2018. № 1 (34). URL : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229.
7. Струтинська О. В. Особливості сучасного покоління учнів і студентів в умовах розвитку цифрового суспільства. *Електронне наукове фахове видання “Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету”*. 2020. № 9. С. 145–160. DOI : <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.9.12>

Носкова С. А., Саскевич А. С., Саскевич П. А.

**Использование методов и приемов активного обучения на занятиях по
иностранному языку в вузе**

*Белорусская государственная сельскохозяйственная академия, Горки,
Республика Беларусь*

В современных условиях быстрого обновления информации невозможно обучить человека на всю жизнь, важно заронить в нем интерес к накоплению знаний, научить его учиться, удовлетворить его образовательные запросы и раскрыть как личность.